

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc dentystyczna (532902)

**Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia
i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc dentystyczna (532902)

Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pomoc dentystyczna (532902)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [564]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie pracy gabinetu stomatologicznego	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Asystowanie lekarzowi dentyście.....	10
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie dokumentacji gabinetu dentystycznego	10
3.5. Kompetencje społeczne.....	12
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pomoc dentystyczna 532902

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pomoc stomatologiczna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5329 Personal care workers in health services not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Dorota Bielankiewicz – Prodent, Gdańsk.
- Wacław Galewski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Anna Malko – NZOZ Wojewódzka Stomatologiczna Przychodnia Specjalistyczna, Olsztyn.
- Magdalena Szymczuk – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Magdalena Bodnar – Orto-dent, Olsztyn.
- Ewa Demko – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna, Sadlinki.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Danuta Kaczmarska – Ekspert niezależny, Kobylanka.
- Marta Szot-Masłowska – Polskie Towarzystwo Stomatologiczne, Kraków.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pomoc dentystyczna należy do grupy zawodów określanych jako pomocniczy personel medyczny. Pomaga lekarzowi dentyście oraz personelowi medycznemu podczas wykonywania zadań zawodowych w trakcie przyjmowania pacjenta.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Osoba zatrudniona w zawodzie **pomoc dentystyczna** wykonuje prace wspierające prace lekarzy dentyistów, asystentek stomatologicznych i higienistek stomatologicznych. Dba też o to, by stanowisko i miejsce pracy lekarza było utrzymane w odpowiednich warunkach. Osoba wykonująca ten zawód pracuje w zespole stomatologicznym¹³.

Sposoby wykonywania pracy

Osoba pracująca w zawodzie **pomoc dentystyczna** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- obsłudze programów komputerowych umożliwiających prowadzenie elektronicznej dokumentacji medycznej⁷ oraz elektronicznej rejestracji wizyt pacjentów,
- przygotowywaniu kart chorób pacjentów w poradni stomatologicznej,
- utrzymywaniu higieny gabinetu i jego wyposażenia (sprzątanie, dezynfekcja pomieszczeń),
- przygotowywaniu gabinetu dentystycznego oraz stanowisk do pracy, zgodnie z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii⁸, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska,
- przygotowywaniu sprzętu diagnostycznego i leczniczego znajdującego się w gabinecie,
- dezynfekowaniu narzędzi, sprzętu i urządzeń stomatologicznych zgodnie z zasadami aseptyki² obowiązującymi w gabinecie dentystycznym,
- przechowywaniu i konserwacji urządzeń, aparatów oraz instrumentów stomatologicznych,
- przygotowywaniu i przechowywaniu leków, materiałów na zlecenie lekarza dentyisty,
- asystowaniu podczas wykonywania zabiegów,
- opiece nad pacjentem bezpośrednio po zabiegu,
- podawaniu leków stosowanych w leczeniu chorób jamy ustnej na zlecenie lekarza dentyisty,
- segregowaniu odpadów na zakaźne, medyczne oraz komunalne.

WAŻNE:

Pomoc dentystyczna nie jest zawodem medycznym w rozumieniu obowiązującego prawa. Wszystkie ww. zadania osoba zatrudniona na stanowisku pomoc dentystyczna wykonuje pod okiem lekarza lub średniego personelu stomatologicznego.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca osoby zatrudnionej w zawodzie **pomoc dentystyczna** wykonywana jest w budynkach, w publicznych i niepublicznych gabinetach dentystycznych lub prywatnych klinikach stomatologii. Gabinety mogą być jedno- lub wielostanowiskowe. Posiadają systemy dobrego oświetlenia i klimatyzacji.

Praca wykonywana jest głównie na stojąco, rzadziej w pozycji siedzącej. Wymagane jest noszenie odzieży ochronnej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pomoc dentystyczna w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- fotel dentystyczny (tzw. unit¹²),
- lampę polimeryzacyjną,
- ssak¹⁰,
- spluwaczkę,
- ślinociąg¹¹,
- dmuchawkę wodno-powietrzną⁶,
- asystor³,
- narzędzia stomatologiczne,
- zestawy protetyczne,
- autoklaw⁴ stomatologiczny,
- wanienki do sterylizacji narzędzi,
- narzędzia do chirurgii,
- zestawy diagnostyczne,
- jednorazowe akcesoria dentystyczne – gaziki, serwety stomatologiczne, kompresy, kubeczki na wodę, maseczki na twarz, rękawiczki,
- środki do dezynfekcji i sterylizacji narzędzi,
- środki do dezynfekcji powierzchni płaskich, podłóg oraz sprzętu stomatologicznego,
- zgrzewarkę do pakietów¹⁴,
- laser,
- komputer,
- telefon.

Organizacja pracy

Czas pracy w zawodzie **pomoc dentystyczna** uzależniony jest od czasu pracy lekarza dentysty. Z reguły jest to praca jednozmianowa.

Pomoc dentystyczna ściśle współpracuje ze stomatologiem i średnim personelem stomatologicznym.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pomoc dentystyczna wykonując swoją pracę może być narażona m.in. na:

- zagrożenia chemiczne (wynikające z używania do mycia i dezynfekcji preparatów chemicznych),

- zagrożenia zakażeniami różnego rodzaju, chorobami i wirusami (ciągła styczność z biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi, m.in. grzybami, wirusami, bakteriami – wynikająca z kontaktu z pacjentami, często chorymi),
- stres (ciągła praca pod presją czasu, praca z tzw. „trudnym pacjentem”, obciążenie emocjonalne, nadmiar obowiązków, pośpiech, konflikty międzyludzkie, niebezpieczne zachowanie pacjenta – odruchy bezwarunkowe wywołane strachem lub bólem, agresja).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- choroby związane z przeciążeniem układu ruchu (zwyrodnienia stawów i kręgosłupa, zespół cieśni nadgarstka),
- choroby zakaźne i pasożytnicze (gruźlica, wirusowe zapalenia wątroby typu B i C, wirus HIV),
- choroby związane z narażeniem na promieniowanie jonizujące (poprzez sprzęt stosowany w gabinecie, m.in.: lampy do utwardzania polimerów, lampy do dezynfekcji, lampy rentgenowskie),
- pokrzywkę kontaktową, alergie na środki chemiczne (alergia zawodowa dotyczy skóry, spojówek oczu oraz dolnych i górnych dróg oddechowych).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pomoc dentystyczna** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna sprawność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- szybki refleks,
- zmysł równowagi,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- rozróżnianie barw;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- dobra pamięć,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- podzielność uwagi,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- łatwość wypowiedzania się w mowie,
- współdziałanie i współpraca w zespole;

w kategorii cech osobowościowych

- odporność emocjonalna,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- komunikatywność,
- dokładność,
- samokontrola,
- odpowiedzialność za zadania zawodowe,
- empatia,
- wytrwałość i cierpliwość,
- dokładność,
- życzliwość,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- zamiłowanie do ładu i porządku.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Pomoc dentystyczna, ze względu na bezpośredni kontakt z pacjentem oraz czynnikami chorobotwórczymi, musi mieć aktualne orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych (wydane przez lekarza medycyny pracy, stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania zawodu). Tego typu zaświadczenie powinien uzyskać nowo zatrudniony pracownik, a także każdy, którego zaświadczenie traci ważność.

Do pracy w zawodzie pomoc dentystyczna wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna, dobry wzrok oraz sprawność zmysłu dotyku. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac lekkich. Występuje w niej również obciążenie umysłowe, związane np. pracą pod presją czasu, radzeniem sobie ze stresem.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu pomoc dentystyczna są:

- nosicielstwo chorób zakaźnych,
- wady wzroku i słuchu nie poddające się korekcji,
- przewlekłe choroby skóry,
- silne alergie i uczulenia na środki chemiczne do dezynfekcji,
- chorobowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa,
- słaby wzrok i/lub słuch,
- dysfunkcja kończyn górnych w zakresie precyzyjnego chwytania, sięgania, przenoszenia itp.,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego,
- słaba lub upośledzona odporność immunologiczna (w związku z kontaktem z biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi),
- wady wymowy uniemożliwiające kontakt z personelem i pacjentem.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pomoc dentystyczna** preferowane jest ukończenie szkoły policealnej w zawodzie pokrewnym asystentka stomatologiczna.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **pomoc dentystyczna** ułatwia posiadanie dyplomu potwierdzającego kwalifikację MS.14 Asystowanie lekarzowi dentyście i utrzymanie gabinetu w gotowości do pracy, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym asystentka stomatologiczna.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu mogą być zaświadczenia/certyfikaty potwierdzające inne kwalifikacje pomocy dentystycznej, np. w zakresie:

- umiejętności praktycznego stosowania specjalistycznych programów informatycznych używanych w branży ochrony zdrowia,
- znajomości języka angielskiego lub innego języka obcego na poziomie co najmniej A1,
- znajomości języka migowego.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Osoby pracujące w zawodzie **pomoc dentystyczna**, podnoszące wykształcenie oraz zdobywające doświadczenie zawodowe, mogą awansować np. na stanowiska instruktora pomocy dentystycznej, przedstawiciela sprzedaży produktów dentystycznych, menadżera gabinetu stomatologicznego lub kliniki.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można uzyskać poprzez:

- zdanie egzaminu dojrzałości i ukończenie wyższej uczelni (np. o profilu medycznym),
- uczestniczenie w specjalistycznych kursach, szkoleniach i warsztatach tematycznych dotyczących branży stomatologicznej,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pomoc dentystyczna** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne potwierdzają kwalifikację MS.14 Asystowanie lekarzowi dentyście i utrzymanie gabinetu w gotowości do pracy, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym asystentka stomatologiczna.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pomoc dentystyczna** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik sterylizacji medycznej ^S	321104
Asystentka stomatologiczna ^S	325101
Higienistka stomatologiczna ^S	325102

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pomoc dentystyczna** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie gabinetu stomatologicznego i stanowisk do pracy.
- Z2 Przygotowywanie materiałów i leków stomatologicznych.
- Z3 Przygotowywanie narzędzi i sprzętu do zabiegów stomatologicznych.
- Z4 Asystowanie czynne podczas wykonywania zabiegów stomatologicznych.
- Z5 Przygotowywanie fizyczne i psychiczne pacjenta do zabiegu stomatologicznego.
- Z6 Prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością gabinetu dentystycznego.
- Z7 Obsługiwanie programów komputerowych związanych z działalnością gabinetu dentystycznego.
- Z8 Współpracowanie z personelem medycznym w zakresie przepływu informacji i udostępniania dokumentacji medycznej w celu sprawnej obsługi pacjentów.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie pracy gabinetu stomatologicznego

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie pracy gabinetu stomatologicznego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2 i Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie gabinetu stomatologicznego i stanowisk pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady organizacji stanowisk pracy i procedury postępowania zgodnie z obowiązującymi w krajowych i europejskich przepisach zasadami w zakresie BHP, ochrony ppoż. i ergonomii; • Zasady aseptyki i <u>antyseptyki</u>¹ w gabinecie dentystycznym; • Procedury sanitarno-epidemiologiczne obowiązujące podczas wykonywania zadań zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywać gabinet i stanowisko pracy zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami BHP, oraz przepisami ppoż.; • Korzystać z krajowych przepisów i stosować procedury BHP na stanowisku pracy; • Stosować zasady aseptyki i antyseptyki w gabinecie dentystycznym; • Stosować procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania zadań zawodowych.

Z2 Przygotowywanie materiałów i leków stomatologicznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady przygotowania materiałów stomatologicznych do określonych zabiegów; • Zasady przygotowania i podawania środków leczniczych; • Zasady przechowywania materiałów i leków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywać materiały stomatologiczne do poszczególnych zabiegów; • Stosować procedury przygotowania środków leczniczych zgodnie z zasadami i zaleceniami; • Przechowywać i oceniać przydatność określonego leku i materiału.

Z3 Przygotowywanie narzędzi i sprzętu do zabiegów stomatologicznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikację instrumentarium stosowanego w gabinetach dentystycznych; • Klasyfikację instrumentarium stosowanego w gabinetach specjalistycznych; • Klasyfikację aparatury i sprzętu stosowanego w gabinecie dentystycznym; • Zasady i procedury obsługi aparatury i sprzętu stosowanego w gabinecie dentystycznym; • Procedury dotyczące <u>dekontaminacji</u>⁵ oraz konserwacji aparatury i sprzętu stomatologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżniać instrumentarium stosowane w gabinetach dentystycznych; • Kompletować instrumentarium do zabiegów specjalistycznych; • Rozróżniać aparaturę i sprzęt stosowany w gabinetach różnych specjalności; • Obsługiwać aparaturę i sprzęt stosowany w gabinecie dentystycznym; • Przestrzegać procedur dekontaminacji oraz konserwacji aparatury i sprzętu stomatologicznego.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Asystowanie lekarzowi dentyście

Kompetencja zawodowa Kz2: Asystowanie lekarzowi dentyście obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4 i Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Asystowanie czynne podczas wykonywania zabiegów stomatologicznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady asystowania podczas wykonywania zabiegów stomatologicznych; • Ergonomiczne zasady pracy przy pacjencie przyjmowanym w pozycji leżącej; • Zasady utrzymania suchości pola zabiegowego; • Zasady przekazywania instrumentarium podczas wykonywanych zabiegów stomatologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować różne metody pracy przy wykonywaniu zabiegów stomatologicznych; • Przestrzegać ergonomicznych zasad pracy przy pacjencie przyjmowanym w pozycji leżącej; • Kontrolować suchość i widoczność pola zabiegowego; • Przekazywać zgodnie z zasadami instrumentarium podczas wykonywania zabiegów stomatologicznych.

Z5 Przygotowywanie fizyczne i psychiczne pacjenta do zabiegu stomatologicznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady etycznego postępowania w stosunku do pacjenta; • Zasady przekazywania pacjentom zaleceń przed i po zabiegowych; • Zasady przygotowania fizycznego pacjenta do zabiegów stomatologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad etycznego postępowania w stosunku do pacjenta; • Przekazywać pacjentom zalecenia przed i po zabiegach; • Przygotowywać pacjenta do zabiegów stomatologicznych.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie dokumentacji gabinetu dentystycznego

Kompetencja zawodowa Kz3: Opracowywanie dokumentacji gabinetu stomatologicznego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7 i Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością gabinetu dentystycznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy prawa dotyczące sporządzania, przechowywania i dostępu do dokumentacji medycznej; Klasyfikację dokumentów pomocniczych stosowanych w gabinecie dentystycznym; Przepisy dotyczące leczenia obcokrajowców i prowadzenie ich dokumentacji medycznej; Prawa pacjenta; Przepisy o ochronie danych osobowych; Zasady obiegu dokumentacji w <u>podmiocie leczniczym</u>⁹; Zasady prowadzenia, przechowywania, segregowania i archiwizacji dokumentacji medycznej; Rodzaje i zasady prowadzenia rejestrów medycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy prawa dotyczące sporządzania, przechowywania i dostępu do dokumentacji medycznej; Prowadzić dokumentację pomocniczą stosowaną w gabinecie dentystycznym; Prowadzić, klasyfikować i przechowywać dokumentację medyczną; Sporządzać dokumenty i stosować zasady obiegu dokumentów; Weryfikować dane oraz uprawnienia pacjentów w elektronicznych bazach danych; Gromadzić informacje dotyczące danych pacjentów.

Z7 Obsługiwanie programów komputerowych związanych z działalnością gabinetu dentystycznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Obsługę programów komputerowych wspomagających działalność gabinetu stomatologicznego; Zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji medycznej w formie elektronicznej; Zasady sporządzania dokumentacji elektronicznej w gabinecie dentystycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> Obsługiwać programy komputerowe do sporządzania elektronicznej dokumentacji świadczeń wykonywanych w gabinecie dentystycznym; Stosować zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji medycznej w formie elektronicznej; Sporządzać dokumentację elektroniczną w gabinecie dentystycznym.

Z8 Współpracowanie z personelem medycznym w zakresie przepływu informacji i udostępniania dokumentacji medycznej w celu sprawnej obsługi pacjentów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Harmonogram pracy poszczególnych oddziałów placówki, pracowni, specjalistów, laboratorium i innych; Zasady prowadzenia prawidłowych kalendarzy rejestracji i w razie konieczności informowanie pacjentów o zmianach w terminarzach lekarzy; Zakres świadczonych usług medycznych przez placówkę. 	<ul style="list-style-type: none"> Nadzorować harmonogram przyjmowania pacjentów; Przygotowywać karty i wyniki badań pacjentów; Planować terminy wizyt pacjentów oraz konsultacji pacjentów u specjalistów; Rejestrować pacjentów do poszczególnych lekarzy telefonicznie, osobiście, jak i również mailowo.

3.5. Kompetencje społeczne

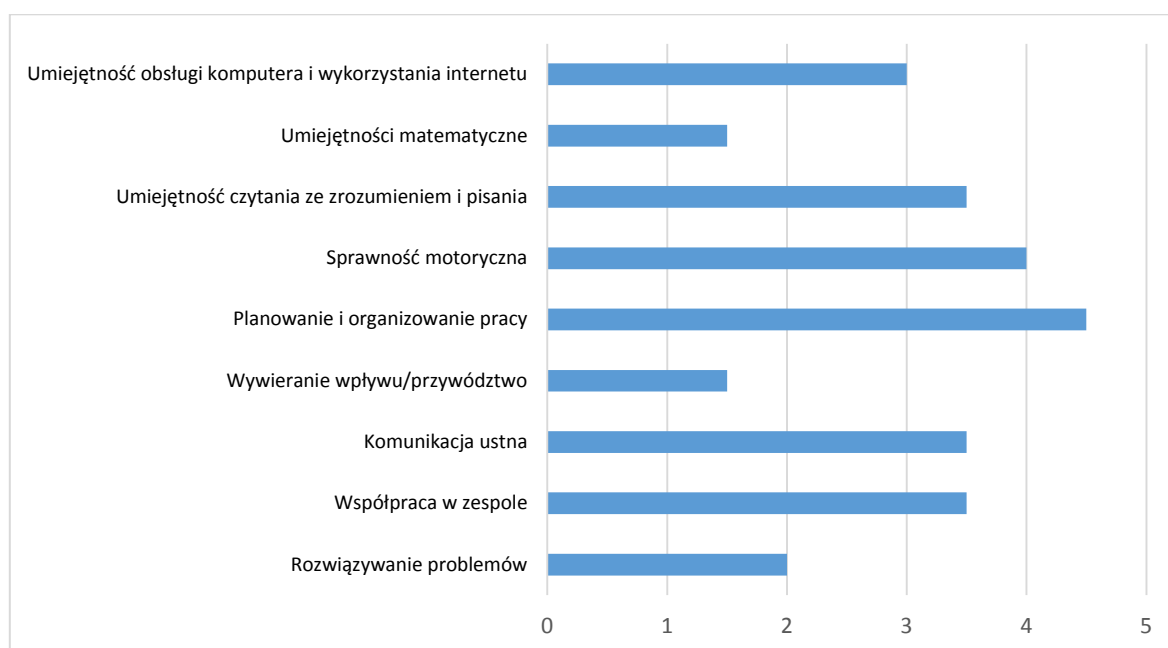
Pracownik w zawodzie **pomoc dentystyczna** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Przyjmowania odpowiedzialności za zlecone przez lekarza dentystę zadania.
- Kierowania się zasadami zgodnie z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami prawa, w tym z zakresu ochrony danych osobowych oraz przestrzegania tajemnicy służbowej.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzony sprzęt medyczny, materiały stomatologiczne oraz wyposażenie gabinetu.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym w różnych miejscach i na stanowiskach pracy właściwych dla podmiotu leczniczego.
- Podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych w kontekście zmian prawnych dotyczących kwestii związanych z pracą pomocy dentystycznej.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pomoc dentystyczna**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pomoc dentystyczna**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pomoc dentystyczna** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Osoba zatrudniona na stanowisku **pomoc dentystyczna** ma możliwość podjęcia pracy w zawodzie w takich podmiotach medycznych, jak:

- prywatne gabinety stomatologiczne,
- kliniki stomatologiczne publiczne i niepubliczne,
- szkolne gabinety stomatologiczne.

Na terenie większości kraju obserwuje się aktualnie (2018 r.) stałe zapotrzebowanie na pracowników ds. techniki dentystycznej, w tym pomoc dentystyczną. W niektórych regionach odnotowuje się w tej mierze tendencję wzrostową.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometr.zawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **pomoc dentystyczna**.

Kształcenie w zawodzie pokrewnym (szkolnym) asystentka stomatologiczna oferują w trybie stacjonarnym (dla młodzieży i dla dorosłych) szkoły policealne o rocznym cyklu nauczania.

Kwalifikację MS.14 potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenia dla osób pracujących w zawodzie **pomoc dentystyczna** mogą być organizowane przez:

- pracodawców na własne potrzeby (dla kandydatów do pracy i pracowników),
- niepubliczne organizacje, których przedmiotem działalności jest szeroko rozumiana edukacja ponadpodstawowa i rozwój zawodowy,
- producentów i dystrybutorów wyposażenia i sprzętu związanego ze stomatologią.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **pomoc dentystyczna** kształtuje się najczęściej w granicach od 2300 zł do 2500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat. Popularną formą wynagrodzenia w zawodzie jest stawka godzinowa. Jej wysokość kształtuje się na poziomie od ok. 14 zł do 20 zł brutto.

Wpływ na wynagrodzenie mają m.in. następujące czynniki:

- doświadczenie i kwalifikacje,
- specjalność i wyposażenie gabinetu dentystycznego,
- lokalizacja danego zakładu pracy,
- referencyjność danej placówki służby zdrowia,
- sektor gospodarki (prywatny, publiczny),
- sytuacja na lokalnym rynku pracy.

W zawodzie często spotykaną praktyką jest praca wykraczająca poza jeden etat, u różnych pracodawców.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pomoc dentystyczna** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnością.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 884).

Literatura branżowa:

- Barnett L.V.: Asystowanie w stomatologii. Podręcznik dla asyst i higienistek stomatologicznych. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2009.
- Bładowski M.: Atlas techniki pracy na cztery ręce w stomatologii. Euro-Direct-Media, Gliwice 1999.
- Felton A., Chapman A., Felton S.: Zdrowie jamy ustnej. Edukacja i promocja. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2011.
- Jańczuk Z., Bładowski M.: Zasady pracy przy leżącym pacjencie. Kwintesencja, Warszawa 2006.
- Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018.

- Vademecum asysty dentystycznej. Profilaktyka w gabinecie. Elamed, Katowice 2015.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie asystentka stomatologiczna 325101: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/325101.pdf
- Ministerstwo Zdrowia: <https://www.gov.pl/zdrowie>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Antyseptyka	Postępowanie polegające na stosowaniu zabiegów zmierzających do zniszczenia drobnoustrojów lub zahamowania ich rozwoju. Jest to stosowanie środków bakteriobójczych w miejscu ich wysiewu, we wrotach możliwego wtargnięcia zakażenia na powierzchni ciała – skóra, błony śluzowe, zranienia, lub też w polach chirurgicznie odsłoniętych lub otwartych.	Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018
2	Aseptyka	Postępowanie zapobiegające zakażeniu. Ma na celu ochronę pacjenta przed drobnoustrojami chorobotwórczymi. Dąży do jałowości pomieszczeń, narzędzi, materiałów opatrunkowych i innych przedmiotów.	Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018

3	Asystor	Rodzaj mebla medycznego, będącego wyposażeniem gabinetu dentysty. Ma postać mobilnej, łatwo przesuwanej szafki, dlatego jego stałą częścią są kółka umożliwiające jego ruchomość. Ponadto posiada łatwo zmywalny, umożliwiający łatwe utrzymanie czystości i aseptyki blat oraz szuflady, które są podręcznym magazynkiem sprzętu medycznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://pl.mimi.hu/medycyna/asystor.html [dostęp: 31.10.2018]
4	Autoklaw	Urządzenie, w którym proces sterylizacji odbywa się w warunkach wysokiego ciśnienia pary i wysokiej temperatury.	Barnett L.V.: Asystowanie w stomatologii. Podręcznik dla asyst i higienistek stomatologicznych. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2009
5	Dekontaminacja	Proces usuwania i neutralizowania czynników powodujących skażenie o charakterze biologicznym (np. drobnoustrojów mogących wywołać zakażenia lub też tkanek, w których mogą znajdować się patogenne czynniki biologiczne) lub nieorganicznym. Podstawowe etapy dekontaminacji to: mycie, odkażanie i sterylizacja.	http://www.portaldentystyczny.pl/lekarz/poradnik_dentysty/art34,dekontaminacja-powierzchni-w-gabinetach.html [dostęp: 31.10.2018]
6	Dmuchałka wodno-powietrzna	Strzykawka wielofunkcyjna. Przez naciśnięcie odpowiedniej dźwigni uzyskuje się z wylotu dyszy powietrze, wodę lub mgłą wodną.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018
7	Dokumentacja medyczna	Zbiór dokumentów zawierających dane i informacje medyczne dotyczące stanu zdrowia pacjentów oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych w zakładzie opieki zdrowotnej, który zawiera co najmniej: datę sporządzenia, oznaczenie pacjenta, oznaczenie zakładu, w którym dokument został sporządzony oraz dane odnoszące się do stanu zdrowia pacjenta lub udzielonych mu świadczeń.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018
8	Ergonomia	Przystosowanie stanowisk, procesów i środowiska pracy do możliwości psychofizycznych człowieka.	Bładowski M.: Atlas techniki pracy na cztery ręce w stomatologii. Euro-Direct-Media, Gliwice 1999
9	Podmiot leczniczy	Podmiot wykonujący działalność leczniczą, np. przedsiębiorca, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, jednostka budżetowa, instytut badawczy, fundacja, stowarzyszenie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2011120654/U/D20110654Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
10	Ssak	Urządzenie, które usuwa wodę, ślinę i resztki materiałów z pola operacyjnego. Może służyć także do odciągania tkanek. Jest niezastąpiony przy zabiegach wymagających intensywnego chłodzenia wodą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://dentysta.eu/fotel-dentystyczny-i-podstawowe-wyposazenie-gabinetu [dostęp: 31.10.2018]

11	Ślinociąg	Urządzenie pozwalające usunąć wodę i ślinę z jamy ustnej pacjenta podczas zabiegu. Jest to gumowy wąż z wymiennymi końcówkami.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018
12	Unit	Podstawowe wyposażenie każdego gabinetu stomatologicznego. Unit składa się z zespołu urządzeń: wiertarki elektrycznej, wiertarki turbinowej, reflektora, podstawki (stolika) na leki i narzędzia, sterownika nożnego, ślinociągu i ssaka, spluwaczki oraz dmuchawki wodno-powietrznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jańczuk Z.: Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych. PZWL, Warszawa 2018
13	Zespół stomatologiczny	Osoby uczestniczące bezpośrednio w wykonywaniu zabiegu stomatologicznego. W skład zespołu stomatologicznego wchodzi: lekarz dentysta, asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, pomoc dentystyczna oraz w wielu przypadkach technik dentystyczny.	Bładowski M.: Atlas techniki pracy na cztery ręce w stomatologii. Euro-Direct-Media, Gliwice 1999
14	Zgrzewarka do pakietów	Urządzenie do zamykania medycznych opakowań papierowo-foliowych przed sterylizacją narzędzi w autoklawie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.poznanskaakademiacosmetyczna.pl/magazy n_modelistka/autoklaw-gabinecie-kosmetycznym-czesc-2 [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.